

1.4.2021 / päivitetty 15.11.2024

OHJE MAA-AINESTEN OTTAMISLUVAN HAKEMISEEN

Maa-ainesten ottamistoimintaa säätelevät maa-aineslaki (555/1981, MAL) ja maa-ainesasetus (926/2005, Maa). Maa-ainesten ottamislupa tarvitaan kiven, soran, hiekan, saven ja mullan ottamiseen pois kuljetettavaksi taikka varastoitavaksi tai jalostettavaksi (MAL 1 §).

Lupa ei ole tarpeen, jos aineksia otetaan tavanomaista kotitarvekäyttöä varten asumiseen tai maa- ja metsätalouteen. Käytön tulee tällöin liittyä rakentamiseen tai kulkuyhteyksien kunnossapitoon. Jos kotitarvekäyttöä on enemmän kuin 500 m³, on kotitarveotosta tehtävä ilmoitus maa-aineslain 23 a §:n mukaisesti ympäristönsuojeluviranomaiselle. Maa-ainesten ottamisen tulee tapahtua suunnitelmallisesti ja viranomaisten valvonnassa.

LUVAN HAKEMINEN

Lupaa maa-ainesten ottamiseen haetaan sitä varten laaditulla lomakkeella, jonka löydät Arktisen Lapin ympäristönsuojelun verkkosivuilta (www.arktisenlapinys.fi / Maa-ainesten otto). Maa-ainesten ottamislupahakemus liitteineen on toimitettava lupaviranomaiselle sähköisesti sekä **kahtena** paperikappaleena arkistointia varten.

Hakemukset toimitetaan lupaviranomaiselle:

- sähköisesti osoitteeseen kirjaamo@sodankyla.fi ja
- postitse (2 kpl) osoitteeseen **Arktisen Lapin ympäristönsuojelu, PL 60, 99601 Sodankylä**

Lupahakemuksen tulee sisältää ainakin:

- hakemuslomake täytettynä ja allekirjoitettuna
- selvitys hakijan hallintaoikeudesta ottamispaikkaan (lainhuutotodistus tai kauppakirjan jäljennös taikka maanomistajan antama kirjallinen suostumus luvan hakemiseen)
- ottamissuunnitelma/selostus
- ottamissuunnitelmapiirokset ja muu karttamateriaali (yleis-, perus- ja kiinteistörekisterikartta, alku- ja lopputilannekartta, leikkauskuvat)
- kaivannaisjäteasetuksen edellyttämä kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelma
- jos haetaan lupaa aloittaa toiminta ennen lupapäätöksen lainvoimaisuutta, hakijan tulee kirjallisesti perustella pyyntönsä.

Lisäksi tulee toimittaa tiedot naapurikiinteistöistä (rajanaapurit, muut mahdolliset asianosaiset; asuin- tai lomakiinteistöt <1 km säteellä, muut kiinteistöt <500 m säteellä) sekä niiden omistajien yhteystiedoista.

Mikäli lupanhakija suorittaa itse MAL:n 13 §:n 2 mom. mukaisen naapurien kuulemisen, on tästä toimitettava lupaviranomaiselle kirjallinen selvitys. Lupanhakijan suorittamassa naapurin kuulemisessa on kuultavalle esitettävä riittävät asiakirjat ottamistoimintaan liittyen. Lupaviranomaiselle tulee toimittaa tieto asiakirjoista, jotka on kuultavalle esitetty.

OTTAMISSUUNNITELMAN LAATIMINEN

Suunnitelman laatijalla tulee olla riittävä asiantuntemus ko. tehtävään. Useimmiten suunnitelman laatii alan konsulttitoimisto. Laajoissa ja varsinkin pohjavesialueille sijoittuvissa hankkeissa on hakijan ennen hankkeeseen ryhtymistä syytä olla yhteydessä Arktisen Lapin ympäristönsuojelun viranhaltijoihin sekä Lapin ELY-keskukseen.

Ottamisselostuksesta tulee ilmetä tarvittavassa laajuudessa seuraavia asioita:

- ottamisalueen sijainti (kylä, tila, naapurit) ja maanomistus
- hankkeen tarve ja maa-aineksen pääasiallinen käyttökohde
- suoritettut tutkimukset ja selvitys aineiden määrästä ja laadusta
- kaavoitustilanne ja luontoselvitykset
- kuvaus ottamisalueen ja lähiympäristön (noin 200 metrin etäisyydellä ottamisalueen rajojen ulkopuolella) luonnonoloista sekä mahdollisista luonnon- ja maisemansuojelullisista arvoista (maisemakuvat, geologiset piirteet ja topografia, kasvillisuus ja eläimistö, luonnonsuojelualueet ym.)
- selostus ottamisen ympäristövaikutuksista (luontoon, maisemaan ja asutukseen)
- toiminta-alueen kuvaus (suunnittelualue, ottamisalue, kaivu- tai louhinta-alue, suoja-alueet, tukitoimintojen alueet, sivukivien läjitysalueet ja säilytettävä puusto)
- ottamisen järjestäminen (kaivausten ja leikkausten syvyys ja muoto, tasot, massamäärät, pintamaat, ottamisaika, vaiheistus)
- käytettävät koneet, laitteet ja niiden sijoitus ja konehuolto sekä polttoaineiden varastointi ja tankkauspaikat
- alueen yleiset pohjavesiolot, pohjavesialueen luokitus ja suojavyöhykkeet, mahdolliset vedenottamot, joihin hanke voi vaikuttaa
- pohjaveden ylin luonnollinen korkeusasema ja pohjaveden pinnanvaihteluiden seuranta (pohjavesiputkien koordinaattitiedot, korkeusasema, mittauspäivämäärät)
- pintavesien virtaussuunnat

- toimet ympäristöhaittojen vähentämiseksi (kasvillisuus, pohjavesi, pöly, melu, maisema, pintavesi)
- liikenteen järjestäminen
- turvallisuusnäkökohdat (aitaus, varoituskyltit jne.)
- toiminnan aikainen jätehuolto (kaivannaisjätteille lisäksi erillinen lomake)
- alueen jälkikäyttö ja myöhempi käyttö, arvio maisemointikustannuksista
- suunnitelman laatija yhteystietoineen
- tietolähteet
- perustelut rantavyöhykkeelle sijoittamisesta ja selvitys ottotoiminnan vaikutuksista rantaluontoon ja -maisemaan.

Suunnitelmaan tulee liittää sitä täydentäviä mittakaavaan piirrettyjä karttoja seuraavasti:

- yleiskartta (1:200000–1:50000), josta ilmenee alueen sijainti
- peruskartta (esim. 1:25000), josta ilmenee selvästi kulkutie alueelle ja ottamisalueen rajaus
- karttaote (1:10000), josta näkyy selkeästi tilan rajat ja naapuritilat; karttaan merkitään selkeästi myös suunnitelma-alue ja ottamisalue korkeustietoineen sekä ottamisalueen kulmien koordinaatit
- hydrogeologinen kartta (1:20000) pohjavesialueille sijoittuvista kohteista
- ottamissuunnitelman suunnitelmakartat (1:5000–1:1000), lähtötilanne ja lopputilanne esitetään eri karttapohjilla. Kartasta on käytävä selkeästi ilmi korkeuskäyrät, suunnitelma-, ottamis- ja kaivualueen (=ottoalue) rajaukset, suojavaikohykkeet, luonnontilaiset alueet, pintamaiden ym. varastointialueet, toiminnan aloituspaikka ja etenemissuunta, ottamisen vaiheistus sekä koneiden ja laitteiden (mm. murska) sijoituspaikat sekä muiden tukitoimintojen alueet, kulkuteiden sijainti, pohjavesiputkien sijainti ja korkeusasemat N60-tasossa, kartan piirtäjä yhteystietoineen, päiväys
- leikkauskuvat (1:1000–1:200), joista ilmenee nykyinen ja tuleva maanpinta. Leikkauskuvat ulotetaan ainakin 20 metriä suunnitellun ottamisalueen rajojen ulkopuolelle.

Määritelmiä:

- ottamisalue = alue, jolla maa-ainesten ottaminen ja siihen liittyvät muut järjestelyt, kuten pintamaiden ja sivukiven käsittely ja jälkihoitotoimet, tapahtuvat
- suunnitelma-alue = ottamisaluetta laajempi alue, joka sisältää mm. ottamisalueen ympärille luonnontilaan jätettävät metsäalueet, työkoneiden säilytys- ja

huoltoalueet, sekä ottamisalueen ulkopuolelle sijoitettavat pohjavesiputkien ja -kaivojen sijaintipaikat; suunnitelma-alue on laajin alue, jolle maa-ainesten ottamisluvan lupamääräykset voivat kohdistua

Suunnitelman laadinnassa on hyvä muistaa yleisesti käytössä olevat suojaetäisyysohjeet:

- etäisyys asuttuun rakennukseen sora-alueilla vähintään 100 m ja kalliokivialueilla 300–600 m
- etäisyys naapuritilan rajaan sora-alueilla vähintään 10 m ja kallioalueilla 30 m
- etäisyys maantielle vähintään 50 m
- etäisyys järven ja joen rantaan noin 50–200 m, pääsääntönä on, ettei ottamisalue näy rantamaisemassa

Jos ottamistoiminta on tarkoitus ulottaa naapuritilan rajaan asti tai suojaetäisyysohjeen mukaista etäisyyttä lähemmäksi naapurin rajaa, on tästä toimitettava hakemuksen yhteydessä naapurin kirjallinen suostumus.

MUUTA HUOMIOITAVAA

Soran, hiekan ja moreenin ottamisalueilla reunat luiskataan kaltevuuteen 1:3 tai loivemmaksi. Kallionottoalueiden maisemoinnissa tulee huomioida, että lopputilanteessa alueelle ei saa jäädä pystysuoria vaarallisia seinämiä. Ottamisalueella reunat luiskataan kaltevuuteen 1:2 tai loivemmaksi. Mikäli luiskat tehdään muualta tuotavilla ylijäämämailla ja kyse on selvästi massojen vaihtamisesta (esim. esitetään pystysuoraa seinää tai korkeita terasseja, jotka luiskataan ylijäämämailla) on haettava ympäristölupa.

Mikäli kiviainesta käsitellään vähintään 50 päivää louhimalla tai murskaamalla, tarvitaan toiminnalle myös ympäristölupa. Edellä mainittua vähäisempään toimintaanakin on haettava ympäristölupaa, jos toiminta sijoitetaan tärkeälle tai muulle vedenhankintakäyttöön soveltuvalla pohjavesialueelle ja toiminnasta voi aiheutua pohjaveden pilaantumisen vaaraa.